

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Uigesimatertia de ordinatio[n]e ministro[rum] incipie[n]s a ro. po[n]tifice,
[et] desce[n]de[n]s vsq[ue] ad ostiariu[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62466](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62466)

perimus. Quandoque propter fauorem religionis: ut et-
tra de ec. coll. ad audientiam. Quandoque propter scanda-
lum: ut extra de de. ego. ma. Quandoque propter defe-
ctum sacramenti: ut extra de i. c. uis. In propter odium
alterius: ut extra de i. c. uis. In propter odium
propter pauperum
fate. r. q. ij. c. vno.
Item propter odium
negit. iij. d. c. fre
ques. Alias regu-
lare est qd nemo sine
culpa sua puniatur
qd est iure suo: ut
xvi. q. viij. inuentus
r. lvi. dist. factis per
uerum. Hic pos-
test habere locum
distinctio qd quan-
doque perditur pri-
uilegium propter
fauorem vtiq. qua-
me dicitur. ut extra
tra de deci. fugges-
tu. quandoque pro-
pter abulum. xi. q.
ij. puilegium. qua-
doque propter deli-
ctum. xvi. q. ij. ita
nos. quandoque pro-
pter negentiam. fr. de
ndimus. l. ij. quan-
doque propter contra-
dictum factum. extra
de puil. si de ter-
ra. ec. c. accedenti-
bus. Et no. qd licet
quis sine culpa pe-
dat puilegium. nisi
q. tamen sine cau-
sa. extra de iure non
conferat. quoniam
frequenter. s. por-
ro. unde h. p. pau-
l. sedibus pertas. odium. vi-
p. fidei. tum. fauor. r. sce-
vi. p. fa-
lus. odo. perios-
uus. bi-
nas spoliati et lo-
turicen-
fia: gra-
den. na-
a. r. c. de hierosolymitano-
um. Sunt r. alij p. patriar-
chales vt dicitur. a. quilegen. vt. it. q. ij. co. qu. itus. et. c. nunc
debent
vero. j. xxij. dist. in. erubescant.

meretur: deinde antiochena: et post eam hierosolymitana.
In c. datur intelligi qd alexa-
drina ecclesia de secunda facta
sit tertia, et antiochena de
tertia sit quarta: nisi forte quis
duas contendat esse secundas:
vt Constantinopolitanam et Alex-
andrinam parem sive dignita-
tis velit locum obtinere.

Unde in. vij. synodo legitur.
C. Hic patriarchatum sedis
papatum vel deinceps teneat
locum.

Quoniam nemo in prae-
sentis mundi potentum
quod eorum qui patriarcha-
libus presunt sedibus. in hono-
rare. aut mouere a proprio throno
tentare: precipue quidem
sanctissimum papam seniois
Romae: deinceps Constantinopolis
patriarcham: deinde
Alexandriae. ac Antiochie.
ac hierosolymitanorum.

Distinctio. xxv.
Reiter que
inter ecclesia
stica officia
sit differentia
monstratum.

Hic a summo
pontifice inci-
pientes. r. vsq. ad vltimū gra-
dum. Et not. qd ab illo verbo nouit beatitudo vsq. in fine
sunt verba Nicolai.
In nomine. hec sunt verba notarij vsq. ibi. Nouit
beatitudo.
Indictione. Indictio dicitur spatium trium lun-
strorum.
Patriarchi. in quo papa residet.
Trapezitas. t. campiores.
Adco. hic tangitur latenter quod legitur in episto-
lica. qd benedictus. r. qui successit stephano. electus est
de pontificatu. et factus est papa Joannes sabudici. episcopus
scopus pro peccatis: cui impostum est nomen ysaie
sacer. et iste etiam vocatus est: et deinde reparatus et re-
stitutus est benedictus: et iterum electus est benedictus
et datus papatus Joanni archiepiscopo: vt vero ante poetas
latinam: cui impostum est nomen Esogotus: et hic ad
herico imperator est depositus. r. vltra montes in Asia

Reiter que
inter ecclesia
stica officia
sit differentia
monstratum.

Hic a summo
pontifice inci-
pientes. r. vsq. ad vltimū gra-
dum.

Reiter que
inter ecclesia
stica officia
sit differentia
monstratum.

Hic a summo
pontifice inci-
pientes. r. vsq. ad vltimū gra-
dum.

Reiter que
inter ecclesia
stica officia
sit differentia
monstratum.

Hic a summo
pontifice inci-
pientes. r. vsq. ad vltimū gra-
dum.

Reiter que
inter ecclesia
stica officia
sit differentia
monstratum.

Hic a summo
pontifice inci-
pientes. r. vsq. ad vltimū gra-
dum.

Reiter que
inter ecclesia
stica officia
sit differentia
monstratum.

Hic a summo
pontifice inci-
pientes. r. vsq. ad vltimū gra-
dum.

et de habitis clericorum. et qd in omnia non debent con-
tingere sacra vasa.
In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.
In tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

In nomine dicitur. C. Casus hoc. c. diuiditur in tres p.
tes. In prima ponitur verbum notarij. In secunda ponitur
papa electio de iure. In tertia ponitur verbum notarij. In
tertia ponitur verbum notarij. In tertia ponitur verbum notarij.

ius est. hoc totum vno anno factu est: propter hoc bap-
tinus fuit privilegiatus benico de quo hic fit mentio.
¶ Si iuris casibus. Nota ad caudam futuram aliquid
facere: vt. lxxij. dist. ca. ad rano. et. q. vj. conueniens
si loca. si quis domus. q. ij. Arg. contra qd non impuratur

na dei vtiens ia pene videtur
nutare; et sagera summi pi-
scarous pcellis trumescerit
cogere in naufragij pfunda
submergi. vñ si placet fraterni-
tati vestre, debem⁹ auxiliante
deo futur⁹ casibus puideter oc-
currere: et ecclastico statui ne
recidua. qd absit mala piena
leat pcauere. quapropt intru-
cti pdecessoru nroñ alouiqz
scdñi patru auctoritate de-
cernim⁹ atqz statim⁹ vt ob-
eunte huiusmodi ecclie vni-
uersalis pontifice, i primis car-
dinales epi diligentissime si-
mul de electione tractantes
mor. xpi clericos cardinales
adhibeant: sicqz reliquos cle-
ricos et populus ad consensum
noue electionis accedat: nimi-
rum precauentes ne venalita-
tis morbus aliqua occasione
surreat. Et ideo religiosissimi
viri pcedentes sunt in pro-
mouenda pontificis electione
reliqui aut sequaces. Certus
vero atqz legitimus hunc elec-
tionis ordo ppeditur, si per-
spectis diuersoz patru regu-
lis siue gelis, etiam illa beati
Leontis pape pdecessoris no-
stri sententia recolat. Huius-
modi (inquit) ratio sinit vt inter
epos habeantur qui nec a cle-
ricis sur electi, nec a plebibus
expetit: nec a comprouincialibus
epis cum metropolitani iudicio
cosecrant: sed qa sedes
apostolica cunctis in orbe ter-
raruz pfectur ecclies, atqz
ideo super se metropolitani
habere non potest: cardinales
episcopi proculdubio metro-
politani vice funguntur: qui

et. lxxij. dist. metropolitano. idem in abba. et. v. q. ij.
q. si. et tunc sufficit qd sit bonus: sed si de altera ec-
clesia eligatur, requiritur qd sit optimus: vt dicitur qui-
dam. et est argum. ad hoc. ff. de tutor. et curatoz. diuis. q. i. Arc.
De hac materia pene inuenies. viij. qd. j. licet. fo. et. r. a-

videlicet electi antistitem ad
apostolici culminus apice pro-
uehant cosecrandum. Ligat-
tur autē de ipsius ecclie gre-
mio. si reperitur idoneus: vel
si de ipsa no inuenitur, ex alia
sumatur: saluo debito honore
et reuerentia dilecti filij nostri
henrici qui impresentiarum
rex habetur, et futurus impe-
rator deo concedente speraf:
et tam sibi concessimus, sicut
successoribus illius qui ab hac
apostolica sede personaliter
hoc ius impetrauerint. Si si
pauorum atqz iniquorum ho-
minu ita pueritas inualuerit
vt pura sp̄ncra atqz grauata
sint in vbe: no possit electio:
cardinales episcopi cum reli-
giosis clericis catholicisqz lai-
cis licet paucis ius potestatis
obtinere eligendi apostolice
sedis pontificem vbi congrue-
rit. Plane post electione fuerit
facta: si bellica fuerit tempe-
stas, vel qualiscuzqz hominum
conatus malignitatis studio
restitur vt is qui elec⁹ est in
apostolica sede iuxta consue-
tudinem intronizari non va-
leat: electus tamē sicut verus
papa obtinet auctoritatem re-
gendi romanam ecclesiam, et
disponendi omnes facultates
illius: quod beatus Grego-
rius ante sua cosecrationem
cognouimus fecisse. Si si qd
contra hoc decretum nostrum
synodali sententia promulga-
tum quasi per seditionem vel
presumptionem aut quolibet
ingento electus aut etiam or-
dinatus seu intronizatus fue-
rit, auctoritate diuina et san-

men tali iuri po-
teli renouari, vi-
de si maior parte
capituli eligat de
alio ecclie, vale-
bit electio. extra
de elec. cum nobis
olim. et ca. cum in-
ter canonicos. x. c.
in causa. l3 Joan.
steru.

Electio
natio et examina-
tio clericorum: vt loco no
xxij. dist. quado. derer-
ctio qd in loco ad
hoc determinato
electio est nulla: vt
extra de elec. vene-
rabilem. nisi subit
causa: vt hic dicit:
et. lxxij. dist. quā-
to. et extra de elec.
bono memorie.

Electio
natio et examina-
tio clericorum: vt loco no
xxij. dist. quado. derer-
ctio qd in loco ad
hoc determinato
electio est nulla: vt
extra de elec. vene-
rabilem. nisi subit
causa: vt hic dicit:
et. lxxij. dist. quā-
to. et extra de elec.
bono memorie.

et no. qd propter. B. ¶
Religiosissi-
mi viri. l. epi cardii
guarqz nales.
¶ Pcedentes. J.
¶ de. dist. lxxij. c. j. con-
bretm tra. Sed hic dicit
aliquid pcedentes non re-
fere hystoriam cardinaliū
episcopoz: sed alioru clericoz
et augum. vel religio-
sios appellat h epi
sios vñ copos cardiales.
vel laic. ¶ Legimus. i.
ciareni cononice.
¶ nulla. dist.
lxxij. ca. j.

¶ fanguntur.
¶ Non tamen ideo
cras est sunt maiores pa-
terioe pa qua cosecrant
cosecra cum: quia suffra-
to. ganei consecrati
metropolitani no
tame ideo sunt ma-
iores: vt. lxxij. dist.
ca. j.

¶ Gremio. Er-
go aliquis in Ro-
mana ecclie po-
tē esse non ido-
neus ad papazus.
¶ sic est. corra. xij.
dist. quous. in fine.
vbi dicit qd id non
est macula nec rui-
ga: s3 bene potest
esse qd omnes sunt
fanchi: non tamen
omnes sunt idonei
duo an ad papazus: vel qd
debet sunt corpore vira-
le de: vel aliud habent impedimentum. Item habes hic qd
gramo semper de clericis ipsius ecclie eligendis est prela-
tus: si ibi est idoneus: vt. lxxij. dist. nullus. et ca. obitum.

Et. e.
abbate
ad h.
et. b. el.
cu nob
oll. imo
suffice
ne ma-
lus ext-
stat: vt
xvi. qd.
fi. mo-
in causa. l3 Joan.
steru.

¶ personaliter
Ex his verbis ap-
paret psonale pre-
uilegius hoc fuisse
et ideo ad alios no
protogari. ff. de ce-
li. etate. et. vj. q. j.
penult. et. xvi. qd. j.
hinc etiam.

¶ si in v-
be. Seper em ibi
facienda est ordi-
natio et examina-
tio clericorum: vt loco no
xxij. dist. quado. derer-
ctio qd in loco ad
hoc determinato
electio est nulla: vt
extra de elec. vene-
rabilem. nisi subit
causa: vt hic dicit:
et. lxxij. dist. quā-
to. et extra de elec.
bono memorie.

¶ Quis licet
hoc statum ad lat-
cos referatur.
¶ Et disponen-
di. In alio prela-
tio secus est. nam
illi ante confirma-
tionem non ha-
bent ius admini-
stradi: vt extra de
elec. nosti. nisi sint
archiepiscopi trā
montani: vt extra
de elecno. qd sicut
uel nisi sint exem-
pti: qd si tranmon-
tani sunt, statim
possunt admini-
strare: vt extra de

¶ Sub
auduit
iddā
istalla-
tionē.
Alii di-
cunt fo-
ia cōfir-
matio-
ne suffi-
cere: et
hoc ve-
ri est.
De hoc
no. et d
ca. pos-
cu sup.
in glo. j.
ibi vi-
deas.
e. iij

benedice: vt. xxiij. dist. in. si quis episcopus. z extra de resti. spo. sepe. sed illa capitula loquuntur quando impeditur per aduersarium: secus postea dicitur quando impedimentum est in seipso: puta quia nondum est consecratus. extra de dolo et conu. contingit.

Audite: ista est multis deneganda.

¶ **A**udite. hic habes causam vbi alicui denegatur audientia. scilicet in causa in iustitia: z. iij. q. i. §. pater. Item et in causa scilicet in iustitia: vt. xxiij. q. v. non voo. Item cum quis recipit ecclesiam de manu laici: vt. vii. q. vii. §. si quis deinceps. Item cum quis excommunicatus suum malotem: vt. xxiij. dist. intantum. vnde videtur qd spoliatu pro aliquo sibi causatum non potest potest restitui: nem. ex quo ei denegatur audientia. Arg. contra extra de resti. spo. in literis. Jo. Solu. quilibet spoliatu restitui debet. nisi spoliatu sit a iudice iusta de causa: vt extra de rescrip. dilectus. z. et id. vij. nisi in casibz excoptis: vt extra de rescrip. si. spol. literas. et l. iij. di. cap. ex transmissa. si. q. iij. q. i. in summa. d. s. Ar. nec excommunicatus directe poterit restitutionem petere: sed vt extra de excopt. cum inter. iij. no. §. q. i. in summa. vbi dicitur. §. de hoc. Ber. cu. nris. b. §. furorem. i. in glo. vindictam. pe. iij. c. Elementa. id est sine sit i terra. cu. qd sine in aqua. p. no. §. q. i. §. natus. d. et Confundat. veru. in id est a confusione gl. ecce. non liberentur. in fine. e. §. Ostendant. Arxi. Nec peccant iste maledicendo: quia maledicere duo sunt genera. xxiij. q. iij. cum sancti.

¶ **E**pi. vero. hec est secunda pars distinctionis. in qua ponit que sunt querenda in episcopo tempore consecrationis. Jo. de san. ¶ **Q**uod si episcopus. In hoc capitulo ostenditur quot et que ab electo in episcopo et confirmando

¶ **Q**uod si episcopus. In hoc capitulo ostenditur quot et que ab electo in episcopo et confirmando

sunt querenda tpe consecrationis: in quibus si inueniantur instructus ab omnibus episcopis consecratur presente archiepiscopo vel auctoritate presstante.

¶ **Q**uod si episcopus. Id est consecrandus: quia tunc est scrutinium faciendum.

¶ **E**xaminetur. Ista examinatio non est facta nisi circa ignotum. si p. viij. dist. de pecc. tro. z. xxiij. dist. vnde. et hoc veru est de scrutinio electionis: nisi forte summatum etiam circa notum quereatur de modo eligendi. et de his q habes extra de elect. cum in ca. elect. §. Seruatum aut qd sit in consecrando. illud minus est omnium etiam contra notum: vt dic. et. lxx. dist. c. i. §. et. h. et. lxx. dist. ca. i. immo prepellitur z si in vno deficiat. xxiij. dist. que ipse. h. §. Si docibiles. 20. §. dicitur de electis: qd homo est docilis et doctrinarius: liber docibilibz qbz tamen ponitur vnum p. alia: vt hic. et Jo. in ep. §. Et erit oia docibiles dicitur aut rone redere omni potest. xxiij. dist. §. ecce. i. §. Operamus. xxiij. q. iij. illa prepositio. k. §. Utra. §. dist. lxx. legem. l. §. Causa. nam propter simplicitatem repellitur qd vt. xxiij. dist. pe. trus. sed si promissus no deponatur et coadiutore datur. vii. q. i. §. frater noster. m. §. Fidei bo. menta. l. fidem. n. §. Simplicitas. id est aptus no inuistans. §. Jo. lxx. q. iij. iterato. in. lxx. dist. relatum. ar. ad ressee repellat. dos. arg. iij. q. iij. si ressee. §. item in testibus. arg. contra instrumeta. o. §. Afferat. p. offeri debet et obseruabit parum et gulas. in aut. quomodo oportet et episcopos. §. ad nos

¶ **Q**uomodo sit examinandus qui in episcopum eligitur. ¶ **Q**uod si episcopus ordinandus est. antea examinatur si natura sit prudens: si docibilibz: si mouz temperatus: si uita castus: si sobrius: si perugil: si semper suis negocijs cauens: si humilis: si affabilis: si misericors: si literatus: si in lege domini instructus: si in scripturarum sensibus cautus vel acutus: si in dogmatibz ecclesiasticis exercitatus: et ante omnia si fidei documenta verbis simplicibus asserat: id est patrem et filium et spiritum sanctum vnum deum esse confirmans: totaqz trinitatis unitatem: deitatem: coessentialem et consubstantialem: et de sum. tri. firmiter. et. §. dist. iij. erit aut. no. inuistans. §. Jo. lxx. q. iij. iterato. in. lxx. dist. relatum. ar. ad ressee repellat. dos. arg. iij. q. iij. si ressee. §. item in testibus. arg. contra instrumeta. o. §. Afferat. p. offeri debet et obseruabit parum et gulas. in aut. quomodo oportet et episcopos. §. ad nos

¶ **Q**uod si episcopus. In hoc capitulo ostenditur quot et que ab electo in episcopo et confirmando

ergo circa puniti-
 onem coll. **S**ed non per
 creationem. **P**er crea-
 tionem. **V**ult enim di-
 cere qd non est crea-
 tio malus. **V**t quidam
 dicunt: sed ex
 libero arbitrio fa-
 ctus est malus. **I**mmo
 ad hoc h. libera ar-
 bitria: sed illud est
 ad malum. **A**lio-
 quid si non haberet
 liberum arbitrium non
 demereretur. **R**exij.
 q. iij. v. alio. **I**mmo
 quod dicitur: **S**ed
 illud est: **S**ed illud est
 non: et id dicitur
 meret: et fit merito.
Homo h. liberum
 arbitrium: et ad
 bonum et ad malum:
 vt. **R**exij. q. iij. na-
 buchodonosor.
Dimitant. **I**.
 na p. **C**ontritione: **D**icitur
 namque: **A**dulterio
 post. **N**o p. **B**aptis-
 ma. **A**ut enim adul-
 terio accedit ad **B**ap-
 tismum: **C**haritate
 re. **A**ut non. **S**i cum
 charitate. **I**ta nul-
 lus in eo est peccati:
 videtur de **C**on-
 tritione. **V**t. **R**exij. dist.
 deide. **E**t de **P**se. dist.
 iij. **N**o dicitur: **S**i
 ne **C**haritate. **N**ullus
 peccatum ei dimit-
 tit. **D**e **P**se. dist. iij.
 ostendit. **D**imitunt
 in **S**anctis: **Q**uod
 p. **P**eris facere: **D**y-
 vido **P**se. dist. iij. **S**i
 ne penitentia. **S**ed
 originalia dimitunt
 p. **B**aptismus: **A**dul-
 terio: **N**ullus mortis:
 et si non h. **C**harita-
 tem. **I**. q. i. vide.
Etra eccle-
 siam. **I**. q. i. **E**tra ec-
 clesiam catholica. **E**t
 ca. **E**tra ecclesia.
Etra laicorum. **S**i
 qd h. post examina-
 tionem: **R**equirit con-
 sensum clericorum et
 laicorum. **Q**ui et elec-
 tionem: **P**ostea
 electionem: **O**bjec-

tionem et coeternam et coim-
 potentem predicant: si singu-
 lasque in trinitate perso-
 nas plene deum: et totas tres
 personas vnum deum: si incar-
 nationem diuinam non in pa-
 tre neq; in spiritu sancto facta
 sed in filio tantum credit: vt
 qui erat in diuinitate dei pa-
 tris filius, deus verus et pa-
 tre esset, et verus homo ex ma-
 tre: carnem ex matris visceri-
 bus habens: et animam huma-
 nam rationabilem: simulq; in
 eo vtriusq; nature, id est deus
 et homo, vna persona, vnus
 filius, vnus christus, vnus deus
 creator omnium. que sunt, et
 author, et rector: et deus cum
 patre et spiritu sancto omnium
 creaturarum: qui passus sit p
 salute nostra vera carnis pas-
 sione: et mortuus vera corpo-
 ris sui morte: resurrexit vera
 sue carnis receptione, et vera
 anime resurrectione: in quave-
 nit iudicare viuos et mor-
 tuos. **Q**uerendum est etiam ab eo
 si veteris et noui testamenti,
 id est legis et prophetarum et
 apostolorum vnum eundemq;
 credit auctorem: et demum vt
 uos ac mortuos iudicaturus:
 et si diabolus non per condi-
 tionem sed per arbitrium fa-
 ctus sit malus. **Q**uerendum
 est etiam ab eo si credat hu-
 modi quae gestamus carnis et
 non alterius resurrectionem:
 si credat iudicium futurum et
 recepturos singulos pro his
 que in carne hac gesserint vel
 penas vel premia: si nuptias
 non prohibeat: si secunda ma-
 trimonia non damnet: si car-
 num perceptionem non cul-
 per: si penitentibus reconcilia-
 tio committat: si in baptisma-
 te oia peccata (id est tam ori-
 ginalia peccata contracta, qd
 illa q voluntarie admissa sunt)
 dimitatur: si extra ecclesia
 catholica nullus saluet. **L**um

in his obus examinatus, fue-
 rit inuentus plene instructus:
 tunc cum omni consensu cleri-
 corum et laicorum et conuentu to-
 tius puincie episcoporum, mari-
 me metropolitanam vel auctori-
 tate vel presentia ordinetur
 episcopus suscepto in nomine
 domini nostri ihesu christi epi-
 scopatu: non sine delectatio-
 ni, non suis moribus, sed his
 patrum definitionibus acque-
 scat.
Ite **I**sid. de vita clericorum.
Clericus debeat esse clerico
 solum conuersario.
Ite **I**sid. de vita clericorum.
Clericus debeat esse clerico
 solum conuersario.
Ho igitur lege patrum
 cauatur vt a vulgaritate
 seculi, a mundi voluptati-
 bus se abstineant, non specta-
 culis, non pompis intersint:
 conuiuia publica fugiant: pu-
 uaria non tantum pudica sed et
 sobria colant: vsuris nequaquam
 incabant: neq; turpium occu-
 pationibus lucrorum: non frau-
 dibus cuiuscumq; studii appe-
 rant: amorem pecunie quasi
 materiam cunctorum criminum
 fugiant: et secularia negocia
 officiaque abnuant: honoris
 gradum per ambitionem non
 suscipiant: pro beneficijs me-
 dicine dei munera non acci-
 piant: dolos et conuersiones
 caueant: odium, emulationes,
 obretraciones, atq; inuidiam
 fugiant: non vagi oculis: non
 effreni lingua: aut perulantur
 fluidosq; gestu incedant: sed
 pudorem et verecundiam men-
 tis simplici habitu incessuq;
 ostendant: obcenitatem etiam
 membrorum et verborum sicut et
 operum penitus execrentur:
 viduarum et virginum frequenta-
 tiones penitus fugiant: con-
 trubernia extraneorum femina-
 rum nullatenus appetant: ca-
 stimoniam quoq; non violati
 corporis perpetuo obseruare
 studeant: aut certe vnus ma-
 trimonii vinculo federentur:

re pot: vt. vij. q. ij.
 dilectissimi: **S**ed vi-
 cas hie loq de exa-
 minatione q fit re-
 pte psecrationis:
 nec aliud vult oie-
 re nisi q consecrari
 dy si ita est q ois
 cōsenserit in euz.
 Itē patet hie q lai-
 ci possunt p radice
 re electionem: vt dicit
 f. c. illud re.
Ho igitur
 hec est ter-
 tia pars dist. in q
 ostendit **I**sid. quod
 clerici debeant viues-
 re, et q vitare et que
 obseruare debent:
 vt doctrine grana
 possint populis mi-
 nistrare.
Et de spectacu-
 lis. **C**ibi turpes lu-
 dexerent: vt. **I**. de
 p. dist. v. no opz.
 et. **R**exij. dist. p. b.
F p. **C**udicia. **C**o-
 mētia quo ad ter-
 mones lasciuos: **S**ed
 et quotidie elurire vt nō di-
 debet esse cū va-
 euo ventre: vt. **I**. de
 confecta. dist. v. **I**udicia
 sint tibi.
Vt inho-
 s. **P**ecunie. **D**i. **N**esta.
 uico tamē nō sunt clau. di.
 obijedi cū bonis diuina.
 opibz. **R**ex. dist. h. et. **H**z
 h. h. h. h. h. h. h. h. h. h. h.
Ho pro benefi-
 cijs. **E**t pro sacra-
 mentis ecclesiasti-
 cis q dicunt medi-
 cina: q sanāt vul-
 nera pccoz. **R**ex. q. **N**is i of-
 f. aie. **S**o. **D**icit in sacro cō-
 obus sacramentis ministr.
 conuicti simonia: **S**ed hanc
 nisi i matrimonio: **S**ententia
 ideo forte quia ibi non ap-
 non confertur gra proba-
 tio: **S**piritus sanctus: qz in fe-
 cti: vt. **R**exij. q. **H**. **P**ul-
 cōnubia. **S**z in alijs ra gra
 sacramentis cōfer nō pfer-
 tur: vt. **I**. q. **I**. que-
 tur: **V**t. **I**. q. **I**. **I**bi simo-
 nia. **E**t dicit qz ibi cō-
 munitur simonia, **M**itit. **I**.
 cū sit malus inter q. **I**. **D**e
 sacramenta: vt de. **C**ij. q. **H**.
 rantur. **E**tra eccle-
 siam. **I**. q. **I**. **F**re-
 quenta: **S**ico. **F**z
 nōes. **N**o. **S**ola. **F**re. **P**ug,
 e. **I**ij.

Electio
 ni pte
 laici
 dicere.

quentatione prohiberi. ex eo enim quod frequenter fit. presumitur qd male fiat: vt. lxxij. dist. clericus. et si qd pia. et volumus. et. lxxij. dist. hospitalium.

Aliis. Quidam episcopi promouebant indignos: qd papa reprehendit dicens qd melius est habere paucos et bonos qd multos et inuiciles qui graue omni ordinatiu affertant.

Multitudo e reprobata.

Multos multo studio est aliquos facit magis viles: vt. lxxij. di. legum. et multum est canonibus: vt. de pben. quia intantur. et multum do onerosa nihil habet honesti: vt. in auten. de referendario. in fi. col. ij. Item est hic argu. contra illos qui allegat multa. de cofe. di. v. no. medicocriter. lxxij. q. i. odi. et. p. ca. nam. viij. est pauca effundere. et. c. de. vete. in. enuclea. tanta. q. si. quid. aurem.

Item Clemens. **C**um digne sacramenta tractare non possunt ad ministrum non eligantur diuini.

Aliis ad ministrum eligantur clerici, qui digne possunt officia sacramenta tractare. melius est enim diuini sacerdotum paucos habere ministros qui possunt digne operari exercere: qd multos inuitiles, qui omnis graue ordinatiu adducant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Ad eligendum. l. consecrandum.

Subotta. l. quod obijciunt crimen ei. **A**d purgandum. l. examinandum. **T**res. qd soli possent psecrare eum: ipsi non possunt audire causam criminalem. **T**antu. f. accedere. alio est in tertio accedere.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Item ex cōc. Lathagij. iij. **S**i electo in episcopo alij obijciunt. v. vel. vi. episcopi ad eius purgationem conueniant.

Sacris. l. ecclesiasticis.

a Expedibile id est iustum.
b Canonice scilicet iustitia.
c Plus. Sic ergo aliquis iure communi se potest tueri...

vi. et obe. cum in ecclesijs. in fi. Ne obstat contrarium extra demaioi. et obe. legebatur. quia ibi loquitur de iam promoti. et non suspecto.

Cleric' sub pena se potest obligare. ad deponitionem vel anathematia...

neantur adstricti: expedibile est tamen ut promissionis sue nota sub cautione spondeant quos ad promotionis gradus ecclesiastica probat disciplina. Soler enim plus timeri quod singulariter pollicetur: quod generaliter sponcione concludit. Et ideo placuit huic sancto concilio ut vnusquisque qui ad ecclesiasticos gradus est ascensus non ante honous confessionem accipiat...

Episcopus cum ordinatur, duo episcopi imponant manum: et teneat euus gelicium codice super caput everticem eius: et vno super eum fundente benedictionem, reliqui omnes episcopi qui ad sunt manibus suis, caput eius tangant.

Qualiter ordinet presbyter. Presbyter cum ordinatur episcopo eum benedicente, et manu super caput eius tenente, etiam omnes presbyteri qui presentes sunt, manus suas iuxta manus episcopi super caput illius teneant. Sicut autem in die sue ordinationis sacerdos oratio vtroque humero ambitur: ita tempore consecrationis eodem oratio debet vni instanter.

Unde in Bacharensi concilio legitur.

Quisquis accipit tempore consecrationis, ferat tempore oblationis.

Ecclesiastica institutio ne presbiter nomen, ut omnis sacerdos cum ordinatur, oratio vtroque humero ambiat, scilicet ut qui imperturbat precipit peristere inter, piperia et aduersa, virtutis semper ornamento vtroque circumseptus appareat humero. Quia ergo oratione tempore sacrificij non assumit, quod se in sacramento accepisse non dubitat.

Qualiter ordinetur episcopus.

bet istoz epoz ordinet episcopoz: et an oppositio libri sit de substantia consecrationis: et potest dici quod nullus solus episcopus ordinar, sed debet eorum consecrari: quod consecrari est cum alio sacrare: ut patet in i. i. pud da. sicut plures ferunt trabem, ita quod nullus per se. ad i. a. q. l. ita vulnerat. s. j. no autem credo quod liber sit de substantia consecrationis.

Ecclesiastica. Quibus. Quidam sacerdotes cum cantabant missam, non habebant orarium: id est stolum. Questum fuit in concilio Bacharensi, quid iuris esset: et respondet quod sicut in die sue ordinationis habuerunt orarium: sic cum missam cantant, orarium teneant: quod vtriusque humero attribuitur: qui aliter fecerit, debet excommunicari.

Orario. h. hola.

Epis so lus pferare ne pferare ad est.

Consecratio: mo eu chari sic. p.

margin notes on the left side of the page, including references to canon law and other ecclesiastical texts.

margin notes on the right side of the page, including references to canon law and other ecclesiastical texts.

a Corpore .no .q .si in egritudine sumit sacerdos
eucharistia .circundatur sola virtutibus humerum
b Ceruus .et sacerdos legit eu angelum .nunquid
vterat sola sim q .diacois .Arg .q .lic .vt .xvii .dist .m .
p .cipimus .r .raii .dist .e .j .r .u . potius credo sequen-
dam consuetudine
vt .xv .dist .scil .ma-
xime de his q .dce-
uiter sunt edicta .
ff .de ventre in spi-
cien .l .j .s .yit .r .

de modis omnibus conuenit
vt quod quisque percipit in con-
secratione honoris . hoc reu-
near etiã in oblatione vel per-
ceptione sue salutis . scilicet cã fa-
cerdos ad solenia missarum ac-
cedit . aut per se deo sacrificium
oblaturus . aut sacramentum cor-
poris et sanguinis dñi nostri
Iesu Christi sumit . nã ali-
ter acceder . q̄ oratio vtroq̄
humero arcuatur . sicut repo-
re ordinationis sue ordinatur
psecrat . ita vt de vno codẽg
oratio ceruce pariter et vtri-
q̄ humerũ p̄mẽs signum in
suo appareat pectore crucis .
Si quis autẽ aliter egerit . et
communicationi debite subiac-
bit .

¶ **U**aliter ordinatur dia-
conus .
¶ **J**aconus dum ordina-
tur . solus episcopus
qui eum benedicit . manus su-
per caput ei ponat : quia non
ad sacerdotium . sed ad ministe-
rium consecratur .
¶ **U**enitur autem ante be-
nedictionem manus p̄fbyteris
et diaconibus chusmatis
et liquore debeant perungi .
¶ **D**e his ita scribit Nicolaus
papa Radulpho archiepisco-
po Bituricensi .
¶ **H**ec p̄fbyteris nec dia-
conus in p̄secratione chusma-
te manus perungere si ex-
terea

¶ **C**onmuni filius dia-
conus Petrus nobis
innotuit q̄ fraternitas vestra
tempore quo hic fuit popo-
sco vt sibi et archidiacono suo
vtendi dalmaticis licentiam
p̄beremus . Sed quia homi-
num suorum in firmitate cõ-
pullus festinanter abcessit .
vt nec ipse micro incumbens
diutius vt dignum erat : res
desiderata posebar) ineret
permanere : et nos in multis
implicatos vt ecclesiastice ra-
tionis est consideratio nouũ
hoc in consulte et subito indul-
gere . non permetteret : idcirco

¶ **S**uorum in firmitate . Nota q̄
propter infirmitatem
suorum potest aliquis se excusa-
re . sicut propter in-
firmitatem suorum : vt
extra de appella .
et parte . Item nota
q̄ propter in-
firmitatem loci aliq̄s
exarsantur : vt hic
et ieruii . distincio .
quorundam . Ar-
ga . cõtra extra de
dolo et conuma .
cum dilecti in fi-
ne . Jo .
¶ **N**ouum . No-
ta q̄ ea que de no-
uo penitur . non sine magna deliberatione concedun-
tur : vt hic . et . xvj . quest . i . in parochia . maxime a Ro-
mana ecclesia . que omnia cum magna maturitate so-
let tractare . vt . xvj . quest . i . apostolice . qua in rebus

novis constituendis euidens debet esse vtilitas . vt . de
confi . p̄ncipium . rebus . hodie vero diaconi indelimitate
vtuntur dalmaticis . vt . ij . q . iij . episcopi . aut p̄fbyteri .
l . xvj . dist . de uenimo .
¶ **J**aconus dum ordinatur . solus episcopus . Sacer-
doti autem im-
ponunt manus . om-
nes p̄byteri atten-
tes : vt . v . de eo . p̄f-
bryer .
¶ **Q**uesti . q̄ dicitur
q̄ quinta pars di-
stinc . vbi queritur
vtrum sacerdos
vngatur oleo vel
chusmate : respo-
detur q̄ oleo tan-
tũ . Jo . de fan .
¶ **R**eterea .
¶ **C**onmuni filius dia-
conus Petrus nobis
innotuit q̄ fraternitas vestra
tempore quo hic fuit popo-
sco vt sibi et archidiacono suo
vtendi dalmaticis licentiam
p̄beremus . Sed quia homi-
num suorum in firmitate cõ-
pullus festinanter abcessit .
vt nec ipse micro incumbens
diutius vt dignum erat : res
desiderata posebar) ineret
permanere : et nos in multis
implicatos vt ecclesiastice ra-
tionis est consideratio nouũ
hoc in consulte et subito indul-
gere . non permetteret : idcirco

¶ **C**onmuni filius dia-
conus Petrus nobis
innotuit q̄ fraternitas vestra
tempore quo hic fuit popo-
sco vt sibi et archidiacono suo
vtendi dalmaticis licentiam
p̄beremus . Sed quia homi-
num suorum in firmitate cõ-
pullus festinanter abcessit .
vt nec ipse micro incumbens
diutius vt dignum erat : res
desiderata posebar) ineret
permanere : et nos in multis
implicatos vt ecclesiastice ra-
tionis est consideratio nouũ
hoc in consulte et subito indul-
gere . non permetteret : idcirco

¶ **C**onmuni filius dia-
conus Petrus nobis
innotuit q̄ fraternitas vestra
tempore quo hic fuit popo-
sco vt sibi et archidiacono suo
vtendi dalmaticis licentiam
p̄beremus . Sed quia homi-
num suorum in firmitate cõ-
pullus festinanter abcessit .
vt nec ipse micro incumbens
diutius vt dignum erat : res
desiderata posebar) ineret
permanere : et nos in multis
implicatos vt ecclesiastice ra-
tionis est consideratio nouũ
hoc in consulte et subito indul-
gere . non permetteret : idcirco

¶ **C**onmuni filius dia-
conus Petrus nobis
innotuit q̄ fraternitas vestra
tempore quo hic fuit popo-
sco vt sibi et archidiacono suo
vtendi dalmaticis licentiam
p̄beremus . Sed quia homi-
num suorum in firmitate cõ-
pullus festinanter abcessit .
vt nec ipse micro incumbens
diutius vt dignum erat : res
desiderata posebar) ineret
permanere : et nos in multis
implicatos vt ecclesiastice ra-
tionis est consideratio nouũ
hoc in consulte et subito indul-
gere . non permetteret : idcirco

¶ **C**onmuni filius dia-
conus Petrus nobis
innotuit q̄ fraternitas vestra
tempore quo hic fuit popo-
sco vt sibi et archidiacono suo
vtendi dalmaticis licentiam
p̄beremus . Sed quia homi-
num suorum in firmitate cõ-
pullus festinanter abcessit .
vt nec ipse micro incumbens
diutius vt dignum erat : res
desiderata posebar) ineret
permanere : et nos in multis
implicatos vt ecclesiastice ra-
tionis est consideratio nouũ
hoc in consulte et subito indul-
gere . non permetteret : idcirco

¶ **L**oc i
rius ex-
casat .

quid vix et vix simul possint suscipere puerum: vt. xxx. q. iiii. quod autem. et tamen antecessor. huius Leo illud pro dicitur. de conse. dist. iiii. non plures. et hoc concedo. Quod autem dicitur q. papa habet omnia iura in pe-

da. pncipia pagine ad Decretum Eugubinum episcopum emisse affatim edocebunt. Paica.

Ex epistola Simplicij pape Severo et Florentino episcopis directa.

Ad cognitionem nostri examinis. gabrieni. diaconi relatione peruenit de quibusdam ecclesie ipsius clericis. quorum cum vnus ad presbyterij. duo ad leuitarum ministeria consecrarentur. episcopus eorum oculos dolose detentus fertur manu sua super eos tantum posuisse et presbyterum quemdam illis contra ecclesiam suam ordinem. benedictionem dedisse. qui propter tantam presumptionis audaciam poterat accusari iudicio presciti damnari. si adhuc in corpore positus non fuisset mortis vocatione preuentus. Sed quia ille examini diuino relictus est. humano iudicio accusari non potest: et hi qui super sunt. et ab eo non consecrationis titulum sed ignominie potius clogium acceperunt: ne sibi licentiam talis usurpatione faciat. decernimus vt gradus sacerdotialis et leuitici ordinis que peruerse adepti sunt depositi eiq. iudicio amittant. Tales enim merito iudicati sunt remouendi. quia praua inuenti sunt constituti.

Item queritur an eorum ordinatio sit rata habenda quibus episcopus oculos languose impeditus manus imponit. et presbyter super eos orationem dicit? **Ad idem.** Item dicitur. ff. de verborum obli gatio. l. i. et i. contumacia. Sed sacramentum solemnitate. vt est missa. bene dicitur. et in duo imperfecta faciunt vnum perfectum: vt. vi. quest. i. in iud.

Non potest. Quia crimina morte extinguuntur: et nullus post mortem potest accusari: vt. xliij. quest. ij. defuncta. j. ff. de bonis eorum qui ante sententiam mortem fi. et de q. b. cons. l. vltima. et. xxviij. questione. ii. admonere. Nisi bus daz in crimine heresis: vt. xxviij. questione. ij. sane. ij. vel si ali crimini quis hereticos in-

his ita statutu est in concilio Toletano. **Et ordinatio et ordinatus damnationis subeat pena cui episcopus manus imponit. et alius orationem dicit.**

Quidam clericorum vnus ad presbyterium. duo ad leuitarum ministerium sacrarentur: episcopus oculos dolose detentus fertur manu suam super eos imposuisse tantum. et presbyter quidam illis contra ecclesiasticum ordinem benedictionem dedisse. Sed quia iam ille examini diuino relictus. humano iudicio accusari non potest: hi qui super sunt. gradum sacerdotij vel leuitici ordinis quem peruerse adepti sunt. amittant.

Qualiter subdiaconus ordinetur.

Subdiaconus cum ordinatur: quia manus impositionem non accipit. patena de manu episcopi accipit vacuam. et calicem vacuum: de manu vero archidiaconi accipit viceoli cum aqua. manile. et manutergium.

Qualiter acolythi ordinentur.

Acolythus cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Qualiter exorcista ordinetur.

Exorcista cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Abdiaconus. **Ad idem.** Item dicitur. ff. de verborum obli gatio. l. i. et i. contumacia. Sed sacramentum solemnitate. vt est missa. bene dicitur. et in duo imperfecta faciunt vnum perfectum: vt. vi. quest. i. in iud.

Abdiaconus cum ordinatur: quia manus impositionem non accipit. patena de manu episcopi accipit vacuam. et calicem vacuum: de manu vero archidiaconi accipit viceoli cum aqua. manile. et manutergium.

Qualiter acolythi ordinentur.

Acolythus cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Qualiter exorcista ordinetur.

Exorcista cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Qualiter subdiaconus ordinetur.

Subdiaconus cum ordinatur: quia manus impositionem non accipit. patena de manu episcopi accipit vacuam. et calicem vacuum: de manu vero archidiaconi accipit viceoli cum aqua. manile. et manutergium.

Qualiter acolythi ordinentur.

Acolythus cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Qualiter exorcista ordinetur.

Exorcista cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Abdiaconus. **Ad idem.** Item dicitur. ff. de verborum obli gatio. l. i. et i. contumacia. Sed sacramentum solemnitate. vt est missa. bene dicitur. et in duo imperfecta faciunt vnum perfectum: vt. vi. quest. i. in iud.

Abdiaconus cum ordinatur: quia manus impositionem non accipit. patena de manu episcopi accipit vacuam. et calicem vacuum: de manu vero archidiaconi accipit viceoli cum aqua. manile. et manutergium.

Qualiter acolythi ordinentur.

Acolythus cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Qualiter exorcista ordinetur.

Exorcista cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Qualiter subdiaconus ordinetur.

Subdiaconus cum ordinatur: quia manus impositionem non accipit. patena de manu episcopi accipit vacuam. et calicem vacuum: de manu vero archidiaconi accipit viceoli cum aqua. manile. et manutergium.

Qualiter acolythi ordinentur.

Acolythus cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Qualiter exorcista ordinetur.

Exorcista cum ordinatur: ab episcopo quidem doceatur qualiter in officio suo agere debeat: sed ab archidiacono accipiat cerocerarium cum ceruo: vt sciat se ad accendenda ecclesie luminaria mancipari: accipiat et viceolum vacuu ad suggerendum vini in eucharistia sanguinis christi.

Energumini... Hecodista... Super energumini... dicitur lunatica... obedi a demonibus...

Hecodista cum ordinatur accipiat de manu... bellum in quo scripti sunt exorcismi...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Salmista... Salmista... Salmista... Salmista... Salmista...

Salmista... Salmista... Salmista... Salmista... Salmista...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

Starius... Claus... vt dicitur excoicas... vt dicitur excoicas...

manu nutrit... gloria est ei... Sphere... Leric... Hare clericorum...

Robibere fies per vniuersas regionis... comas no nutrit... modum spheric...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Leric... comas nutrit... ab archidiacono... vt noluert iuui...

Et ne pestis... Sic. s. viij. distin. mala...

Quoniam oportet
 a. Secretarium
 id est altare: ne sit
 contra: fca. non li-
 ceat.
 b. Diaconum.
 Diaconum appel-
 latur altare: q. ibi
 diaconus ministrat
 sacerdoti.
 c. Ministrum.
 id est sub-
 diaconum.
 d. Berelinque-
 re. Si sumere de-
 ber eas cum alijs
 ministris: vt de pfe.
 dist. ii. tribus.
 e. Uiler. Do-
 cere no p-
 sumat. hoc em est
 sacerdotale offi-
 cium: vt. r. q. i.
 ad iunior. id est pte-
 ritus habeo. r. xij.
 q. v. mulierem.
 f. Laicus. Ar-
 tu contra reprobos et
 hereticos. Si
 non dicunt lat-
 tum cum sint deo de-
 non: vt. vi. q. i.
 duo. vel ipsi habet
 hoc ex specialis pri-
 uilegio.
 g. Presentibus.
 p. p. t. m. nec
 absentibus. quomo-
 do em predicabit
 quis nisi mittat?
 extra de here. ad
 abulens. r. ca. ad
 ex immeto.
 h. Non opus in-
 sacratos. i.
 non sacros.
 i. Non liceat.
 postare. i.
 pcellione. r. vocat
 hec vasa sacra vbi
 continent reliquie.
 k. Non liceat.
 In secre-
 tario. hic secreta-
 rium. nra dicitur lo-
 quo sacra vasa po-
 nuntur. si lic non est
 cotra. s. e. dist. non
 oportet. vbi dicit
 subdiaconi secre-
 tarium ingredi no
 debent.
 l. Sponsus.
 vel a pa-
 ramphus. i. pa-
 ramphus vel ancl-

latus diuulget. p oes puicias
 absterge citissime mandam.
Item ex p. alio Laodice. iij.
Sacrarium subdiaconibus
 non est non licet.
Quoniam opus subdiaconos
 licentia habere in sacra-
 riu sine secretarium (qd greci
 diaconus appellat ingredi et
 contingere vasa dnica.
Item in eode. **De eode.**
Ministrus non oportet
 vt orarius: nec hostias
 berelinquere.
Item in eode. **De eode.**
Quoniam oportet lectores
 aut ostarios aut psal-
 mistas orarius vt. sic legere
 aut psallere.
Item ex p. alio Lathagi. iij.
Prohibetur in conuenticis viros
 docere non permittitur.
Quoniam quibus docti et
 sancta viros in conuenticis
 docere non presumat. Laicis
 autem presentibus clericis
 (nisi ipsis rogantibus) docere
 non audeat.
Item ex concilio Agathe.
Quoniam non sacras va-
 sa dnica contingere no licet.
Quoniam opus in sacratos mi-
 nistros licentiam habe-
 re in sacrarium qd greci diaco-
 num appellat ingredi. r. con-
 tingere vasa dnica.
Item ex concilio Baren. j.
Quoniam licet ex lectoribus vasa
 sacra altaris portare no liceat.
Quoniam licet cuilibet ex le-
 ctoribus sacra altaris va-
 sa portare. nec alijs. nisi his q
 ab episcopo fuerint subdiaconi
 ordinati.
Item ex concilio Martini pape.
De eode.
Quoniam licet non nutriat.
Quoniam licet tagere nisi sub-
 diacono aut acolytho in secre-
 tario vasa dnica. Nec oportet
 clericos comam nutrire. et
 sic ministrare: sed attento cas-

pite. auribus patribus: et fm
 Aaron talarē vestē induere.
 vt sint in habitu ornato.
Qualiter sponsus et sponsa
 sunt benedicendi.
Sponsus et sponsa cu be-
 nedicti sunt a sacerdo-
 te. a parentibus suis vel a para-
 nymphis offerant: qui cu be-
 nedictione acceperint. eadem
 nocte preuerena ipsi benedi-
 cionis iugitate amaneat.
Qualiter episcopus sit exa-
 minandus.
Distinctio xxxiii.
Qualiter episcopus
 sit examina-
 dus. Quali-
 ter ipse simul
 cum reliquis
 infra ipsum
 constitutus sit
 ordinandus. breuiter monstrati
 est. Nunc autem videndum est de
 sacerdotibus et reliquis an sine exa-
 minatione sint promouendi ad
 ordinem. Et his ita scribit
 Paulus ad Timotheum: Nemo
 nemini cito imponatur: et nihil
 sine preiudicio facias in al-
 teram partem declinando.
**Et decretis Syluestri pape
 cap. vij.**
Quoniam acolythorum vel
 subdiaconorum rem con-
 secrata a presbytero alijs por-
 rigat: quod alio est minister. alio
 assistens: nisi ipse suppo-
 tet quod ei sacerdos imponerit
 ore suo benedictum.
Item ex concilio Lathagi-
 nensi tertio.
Quoniam prebationem nullus
 ordinetur clericus.
Quoniam nullus ordinet clericus
 nisi pbat fuerit vel exa-
 mine episcoporum. vel populari
 testimonio.
Item Helasius papa Celesti-
 no episcopo.
Quoniam ministerium aliquis ec-
 clesie clericus eiusdem promo-
 uentur.

lio: dicitur para-
 nymphae quasi pa-
 rates nympham.
 m. In virginitate.
 re. Alibi dicitur de
 biduo vel triduo:
 vt. r. q. v. aliter.
 Sed intelligitur et il-
 lud et istud esse co-
 stitutum.
Qualiter episcopus
 dicitur: et ad hoc
 tres canonice indi-
 cantur. Secunda
 ibi: Cuiusq. Ter-
 tia ibi: Quere qd
 fieri. qd de fan.
Qualiter supra vi-
 crum est qualiter
 episcopus sit examina-
 dus: et qualiter ipse
 sit ordinandus.
 In hac vero. r. xij.
 di. dicitur de sa-
 cerdotibus et reliquis
 clericis an sine exa-
 minatione sint pro-
 mouendi: et probat
 Statianus auctoritate
 Pauli: quod exami-
 nandi sunt: clericis.
 Nemo cito nemini
 imponatur: et nihil
 sine preiudicio fa-
 cias. i. precedente
 iudicio. i. sine pre-
 examinatione.
 Et Nunc autem. In
 hac ob. agit magister
 de examinatione
 clericorum. primo
 ostendit oes exami-
 nandos esse. Secundo
 ostendit quali-
 ter et quomodo exami-
 nandi sunt. hoc facit
 ad. s. i. dist. i. r. a. quibus. r. e. cu ita.
 Tertio quomodo p-
 mouantur sine exami-
 natione. hoc facit
 ad. s. i. dist. i. r. a. quibus. r. e. cu ita.
 Et Nunc autem. In hac
 ob. agit magister de
 examinatione clericorum.
 primo ostendit oes exami-
 nandos esse. Secundo
 ostendit quali-
 ter et quomodo exami-
 nandi sunt. hoc facit
 ad. s. i. dist. i. r. a. quibus. r. e. cu ita.
 Tertio quomodo p-
 mouantur sine exami-
 natione. hoc facit
 ad. s. i. dist. i. r. a. quibus. r. e. cu ita.
 Et Nunc autem. In hac
 ob. agit magister de
 examinatione clericorum.
 primo ostendit oes exami-
 nandos esse. Secundo
 ostendit quali-
 ter et quomodo exami-
 nandi sunt. hoc facit
 ad. s. i. dist. i. r. a. quibus. r. e. cu ita.
 Tertio quomodo p-
 mouantur sine exami-
 natione. hoc facit
 ad. s. i. dist. i. r. a. quibus. r. e. cu ita.